

←Kontali analyse →

Den dyre lusa – truer den laksenæringens konkurransevne?

(basert på to prosjekter finansiert av FHF)

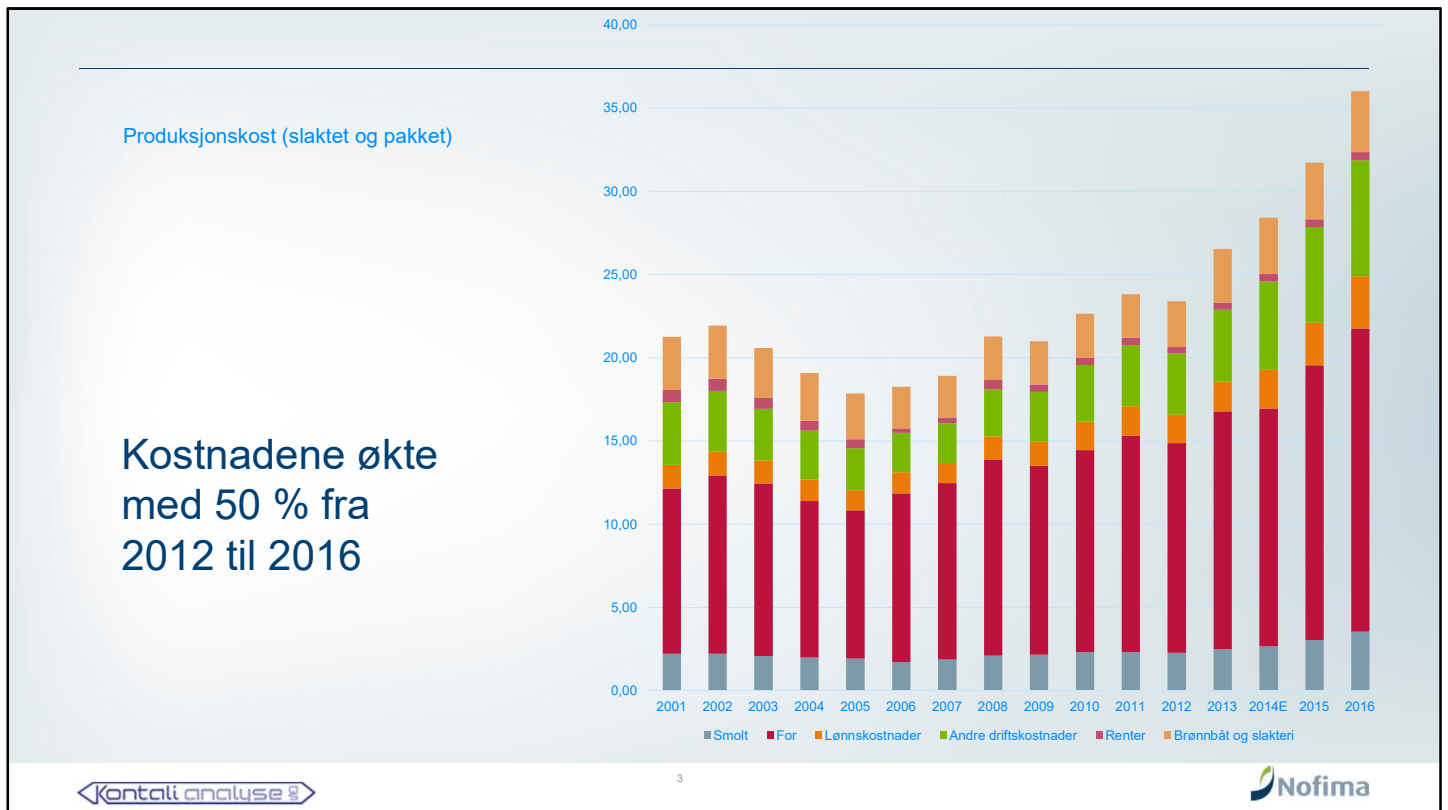
Audun Iversen og Øystein Hermansen (Nofima)
Ragnar Nystøyl og Eirik Junge Hess (Kontali Analyse)

Det eg skal snakke om i dag e egentlig highlights fra fleire prosjekt:

Nofima har hatt et stort prosjekt for FHF for å vurdere best practice ved medikamentfri behandling (MEDFRI)

Nofima og Kontali analyse har fått i oppdrag fra FHF å studere kostnadsutviklingen i lakseoppdrett, og vise hva som er de viktigste kostnadsdriverne.

Kostnadene øker, voldsomt

Skyldes først og fremst to ting: fôr og lus

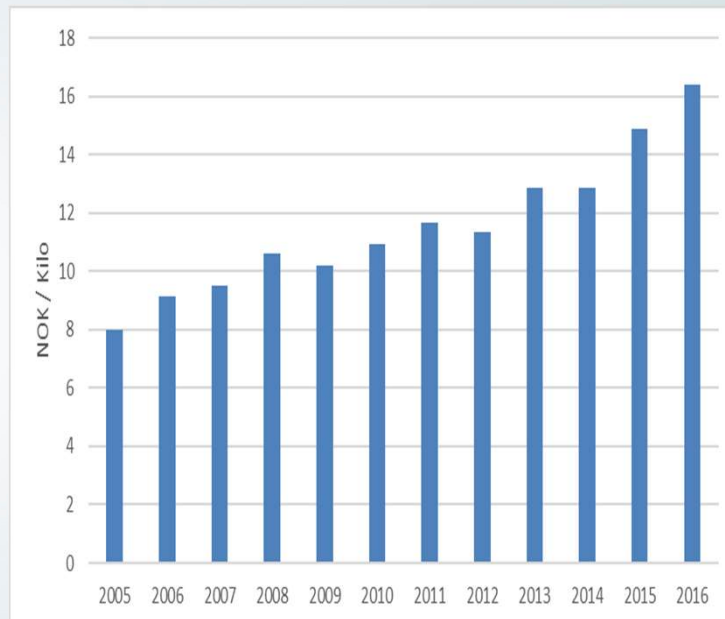
Forkostnadene står for mye av økningen

Lus får mye oppmerksomhet, også fordi det begrenser veksten

Hvorfor blir kostnadene så store?

Hva betyr det for konkurransevnen?

Fôrprisen øker

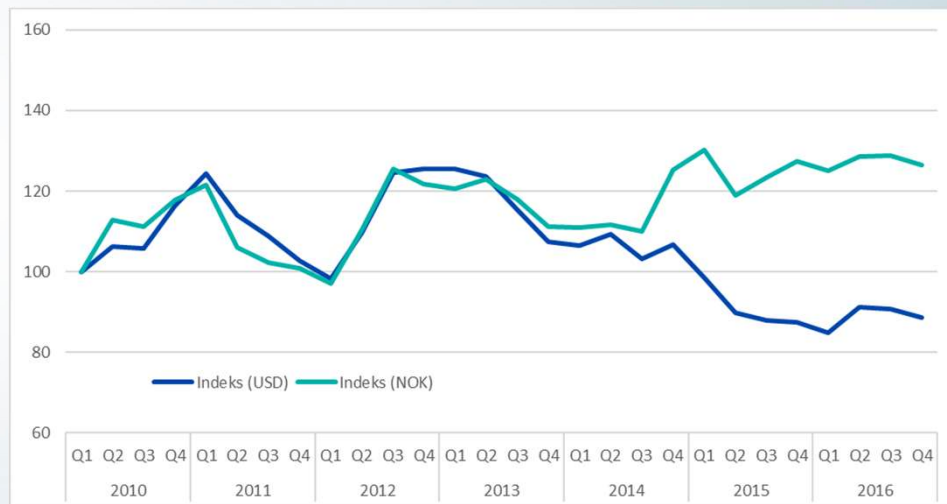

Økt fôrkostnad skyldes blant annet økt pris på foret.

Én forklaring på prisøkningen er at næringa bruka en større andel dyrere for: funksjonelle fôr, vekstfor, medisinfôr

Valuta forklarer mye av prisøkningen

- Vektet råvareindeks
- USD vs NOK
- Indeks: Januar 2010 = 100

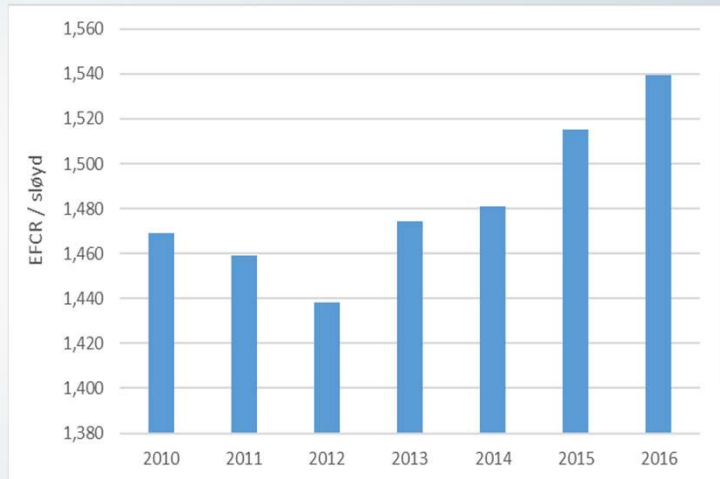

Prisen på råvarene, målt i dollar, synker

Det er en svak norsk krone som gjør at råvareprisen holder seg høy

Økonomisk fôrfaktor øker

7 % økning fra
2012 til 2016

Vi bruker mer fôr per kilo produsert

Det har også sammenheng med lusesituasjonen, og økt dødelighet i forbindelse med behandlinger

7 % økning fra 2012

Hvor store er egentlig lusekostnadene?

15 mrd sier noen – men da har de antagelig regnet tapt tilvekst som en kostnad. Det er relevant for en enkeltbedrift, men ikke for næringen som helhet.

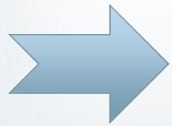
For næringen som helhet vil priseffekten (av 100 eller 200 tusen tonn ekstra på markedet) bety voldsomt mye, kanskje mer enn kostnadene ved lus. Så vi ser bort fra det

Andre vil tenke at hele kostnadsøkningen vi har sett skyldes lusa. Men hvor mye skyldes lus, og hvor mye ville ha kommet uansett?

Vi har gått litt mer i dybden, vi har sett på utviklingen i de viktigste kostnadsdriverne, og beregnet kostnader ”nedenfra og opp”

Vi skal sjå litt på både noen forebyggende tiltak, og på noen behandlinger

Rensefisk

1,13 kr/kg

kontali analyse

Til rensefisk har man kostnader knyttet til:

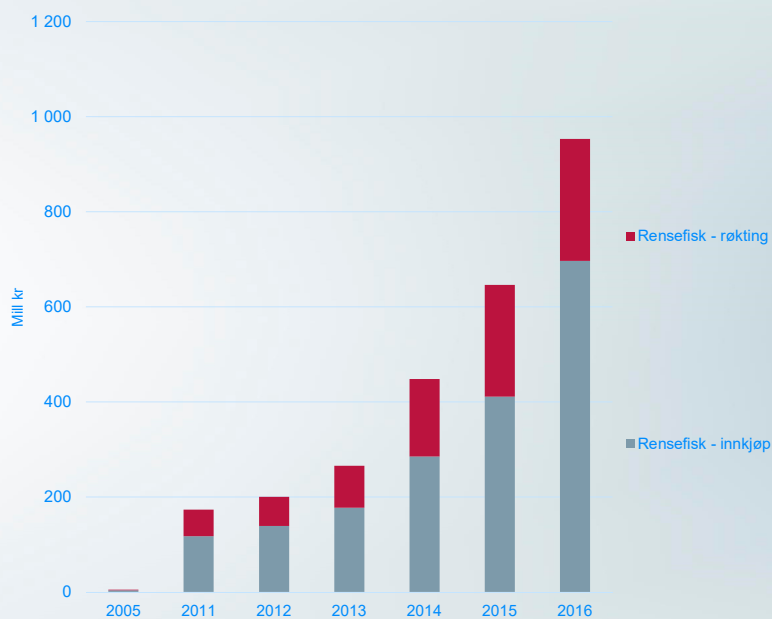
- Kjøp eller oppdrett av rensefisken
- Røkting og fôr
- Utstyr
- Ekstra notvask

For de som bruker rensefisk har vi kalkulert en kostnad på 1,13 kr per kilo produsert

Kostnader renseskisk

Foto: Anders Furuset

Prisen på renseskisk øker, og bruken øker

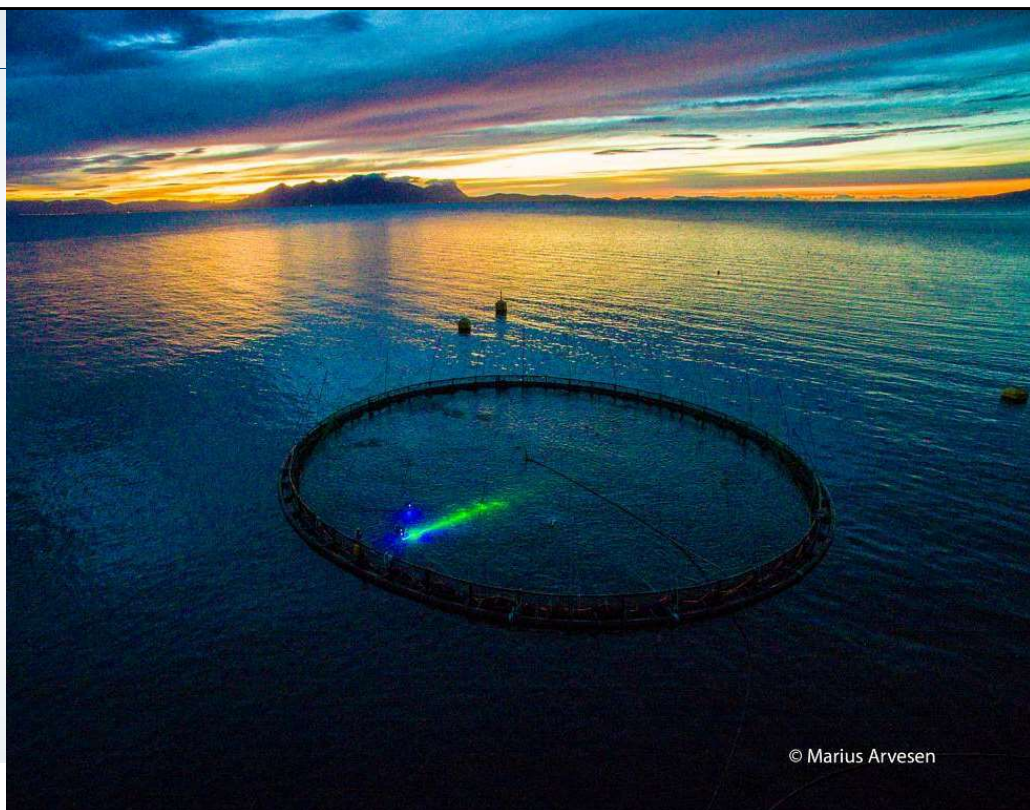
35-40 millioner renseskisk, nærmere 20 kroner per stk

Kostnadene vil nok være en del høyere i 2017, med kanskje 40 mill, og muligens økte priser (vi har hørt om priser helt opp mot 29 kr/stk)

Laser

➔ **0,34 kr/kg**

◀ Kontakt analyse ▶

Det er ikke mange som har tatt i bruk laser, det er fortsatt litt usikkert hvor effektiv den egentlig er, så totalt sett en liten kostnad for næringen

For de som bruker laser har vi kalkulert en kostnad per kilo produsert på 34 øre

Badbehandling

0,5 - 1 kr/kg

Vi har sett mange eksempler på hva det koster å avluse.

Badbehandling er veldig ressurskrevende, og dermed veldig dyre.

Til avlusing bruker man gjerne 3 servicebåter i tillegg til en lekter, ferje eller større servicebåt man trenger for å håndtere utstyret.

For å avluse en stor lokalitet bruker man gjerne 3-4 dager, med egne og innleide ansatte er man gjerne 10-12 personer, og vi snakker 10-12 timers dager. Bare timekostnaden kan være 2-3 hundre tusen

De kostnadene vi har pekt på som typiske her, er nøkterne anslag.

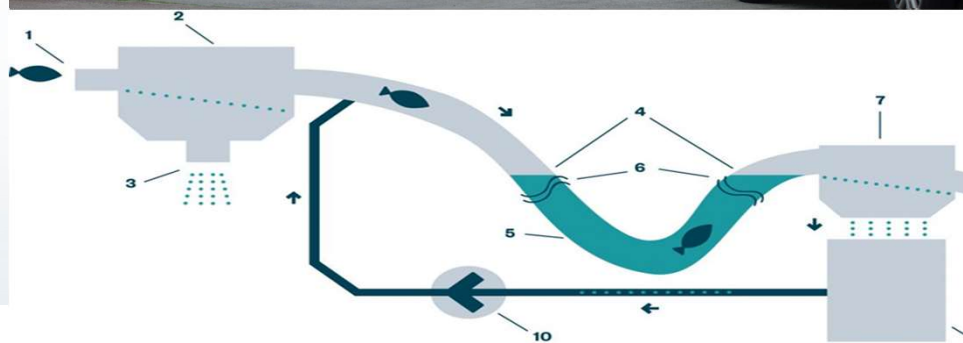
I tillegg kommer kostnadene ved tapt tilvekst, økt dødelighet og høyere fôrfaktor

"Mekanisk" avlusing

Eks: Thermolicer

0,55 kr/kg

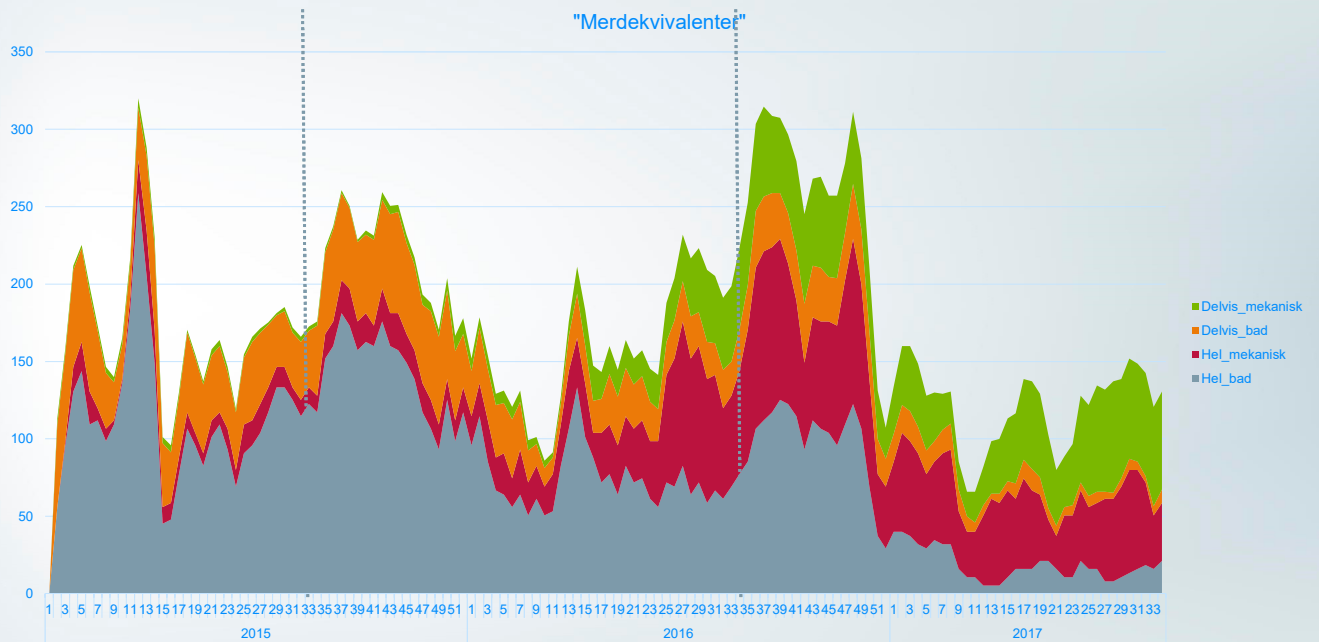

Kontali analyse

Det finnes etter hvert flere konsepter, de krever store investeringer, men litt færre folk i arbeid og ingen medikamentbruk

En viktig del av kostnaden på 0,55 er dødelighet, som en ser ut til å få bedre kontroll på med gjennom mer skånsom håndtering, så kostnaden kan være ned mot 30 øre per kilo behandlet

Antall behandlinger

Kontakt analyse

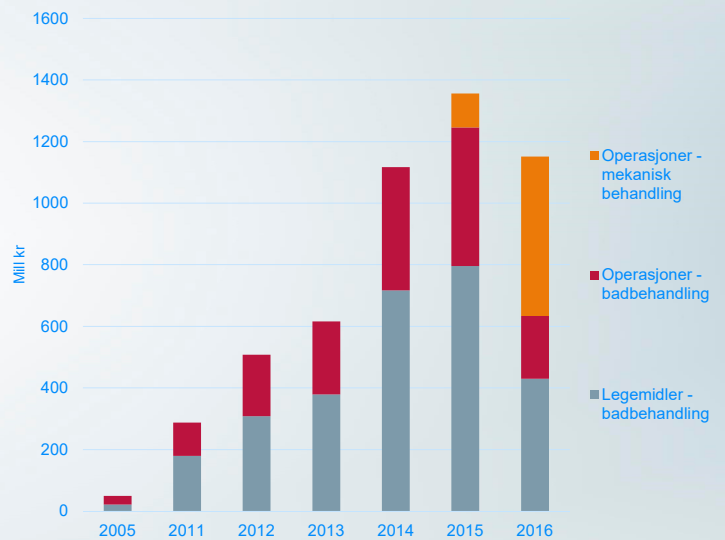
13

Nofima

Her er behandlinger siste tre år

Vi går nå inn i hovedsesongen for avlusing, og det er sjølsagt veldig spennende om vi vil se en like voldsom topp som i fjor høst, eller om den litt nedadgående trenden vil fortsette

Totale kostnader bad- og mekanisk behandling

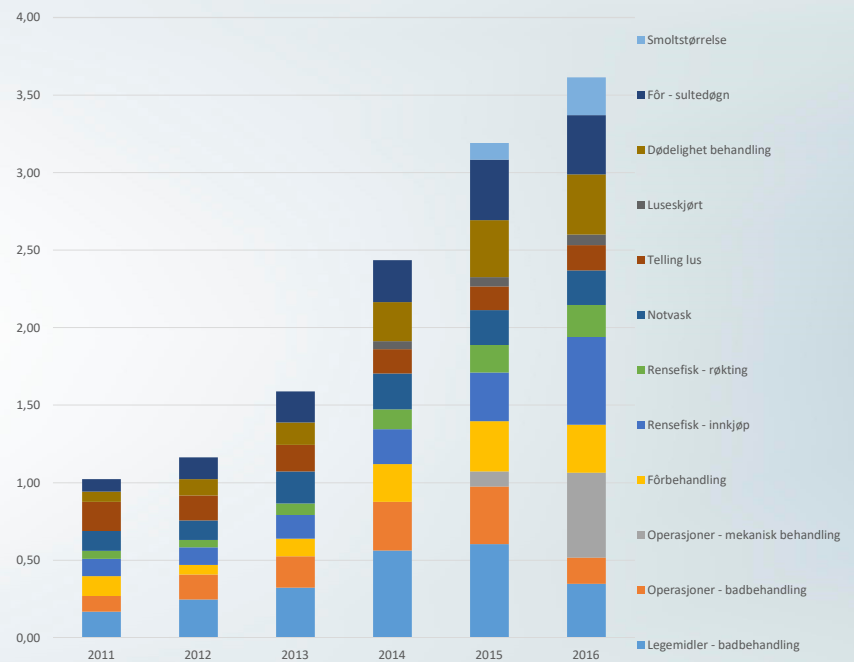
Tre tydelige trender:

Færre badbehandlinger

Flere medikamentfrie

Mer rettet mot enkeltmerder

Kostnader per kilo

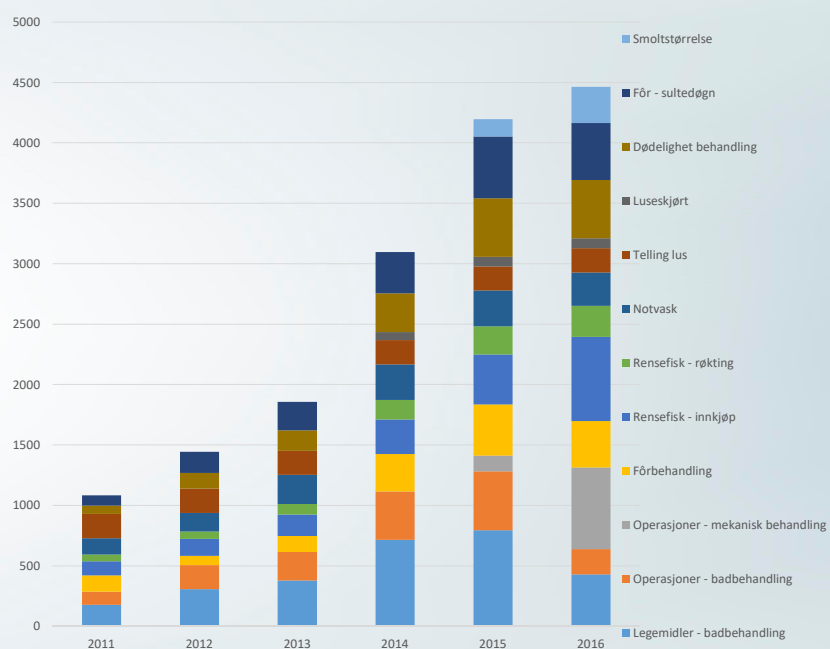

Om vi summerer opp lusekostnader per kilo produsert, kan bildet se slik ut

En god del usikkerhet, men likevel: gjennomdiskuterte og nøkterne anslag

Direkte "lusekostnader"

Har vi sett toppen?

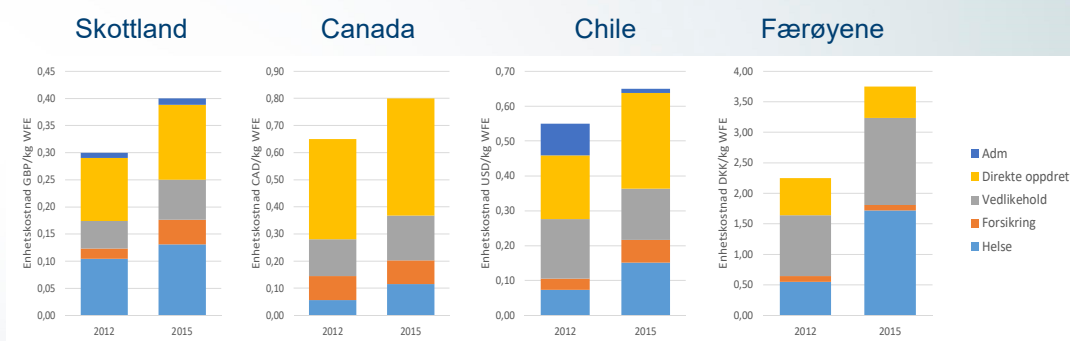
Har vi nå sett toppen på lusekostnadene?

Vi har i alle fall sett avtakende vekst

Kostnadene til rensefisk øker, men

om trenden så langt i 2017 holder seg, vil behandlingsskostnadene gå ned

Hva betyr kostnaden for konkurranseevnen?

Hvordan påvirkes konkurranseevnen av lus?

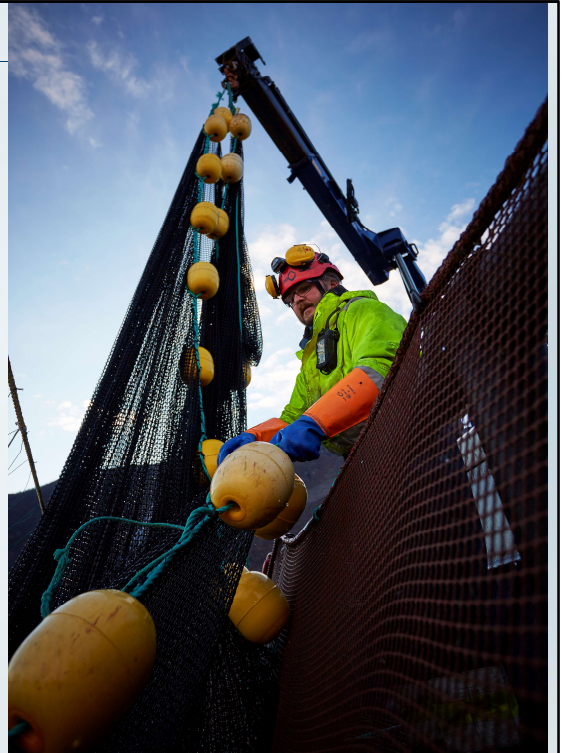
Mindre konk.dyktig mot kylling, svin og andre proteiner

Kostnadsutviklingen er lik i andre konkurrentland, men lusekostnadene slår ikke like mye ut hos alle de andre

Nye lukkede eller landbaserte konsepter blir mer aktuelle, men også de ser økning i fôrkostnader

”Take home messages”:

- Lusa er en stor kostnad
- Men fôr har stått for den største økningen i kroner
- Andre land har lignende utfordringer og kostnadsøkning
- **Det ser lysere ut i år, vi kan ha nådd kostnadstoppen**

Takk for oppmerksomheten

www.nofima.no